

Din Păcat în Păcat

ROMAN

de IOAN SLAVICI

XI

Ceeace nu se poate ierta

Stând el singur cu sine în lăcașul lui din Tătărași, umblând răslet prin împrejurimile lașilor. Palea își jeda mereu seamă despre marile schimbări ce s'au petrecut în viața lui sufletească: erau inese de tot rare clipele, în care îi părea rău că n'a rămas tot cum era înainte de a fi plecat de acasă: de cele mai multe ori se simțea înăltat gândindu-se că s'a potrivit cu lumea, în mijlocul căreia și petrecea viața.

Deși era pătruns cu gândul, că omul e cea mai desăvârșită dintre ființele de pe fața pământului, el se ncredea în fiecare clipă, că sunt multe, mari și felurite neajunsurile firii omenești, încât aproape fiecare om are locul lui deosebit în scara desăvârșirii firești. Cei mulți se sbat mereu în luptă cu slăbiciunile lor, și numai pe ici pe colo se investe câte unul, care se ridică sus și, impunându-și voința, se face stăpân pe cele de dimprejurul lui.

În rândul acestor de tot puțin il socotia el dintru început pe Coconul Costache, care totdeauna și 'n toate împrejurările căuta ceeace poate să-i facă plăcută viața. Mai târziu s'a încredințat apoi, că și alții dintre fruntașii Moldovii, ba până chiar și marile puteri au în vedere fiecare mai presus de toate propriile sale interese.

Se folosește fiecare de oamenii de împrejurări și de puterile sale spre a-și indulci viața.

„Numai fiecare bărbat, — zicea Cocoana Clotilda, — Bărbatul, da, are să volască și să-și încordeze toate puterile, să se folosească de toate împrejurările ca să-și impună voința. Noi, femeile, avem să fim răbdătoare, u-milite și gata 'n fiecare clipă de a ne lepăda fiecare de sine însăși. Rostul nostru e să trăim mai mult pentru alții și prin alții decât fiecare pentru sine. Noi nu putem să ne simțim ferdice decât ostendind și dându-ne jertfă pentru ca să le îndulcim altora viața. Femeia e roaba casei sale: stăpân e numai bărbatul, care, neobosit purtător de griji, alăargă și 'nfruntă primejdii de dragul celor luați sub ocrotirea sa”.

Oricât ar fi fost copleșită de dureri, o seninătate înviorătoare i se revărsa în suflet când își aducea aminte de nopțile petrecute priveghiând la căpătâiul mai unuia, mai altuia dintre copiii ei, și înima îi zvăcnea cuprinsă de o năvalnică veselie când își vedea copiii bucurându-se de viață, lacrimi de 'nduioșare îi năvălau în ochi când vedea și pe soțul ei luând parte la bucuria copiilor săi. Cu ochii lor vedea cele ce se petrec în lume; cu inimile lor simțea atât amarul, cât și dulceața vieții; prin ei și numai prin ei își trăia zilele: ea însăși prin sine nu mai era nimic în fața lor.

S'a lipsit cu toate acestea de acest nesecat izvor de mulțumiri sufletești când a prins de veste că Luciei îi este din ce în ce mai nesuferită Dudușa Smaranda. Una din amândouă trebuia să fie depărtată, iar aceasta nu putea să fie decât copilă, care 'ncepuse să înțeleagă ceeace nu trebuia să stie.

Pustie, ba câte odată chiar mai rău decât pustie a rămas casa după plecarea copiilor; nicodată însă ea nu s'a plâns, ba nici prin semne nu și-a dat pe față părerea de rău, căci pentru copii era mai bine să trăiască departe de părinții lor.

E afară din cale nesuferită starea sufletească, în care se afla, când rămân numai ei singuri, doi oameni, soț și soție, care țin să nu se jlenească unul pe altul mărturisindu-și gândurile și simțămintele.

Câtă vreme le erau acasă copiii, n'aveau decât să și-ți țină în apropiere, pentru ca să nu fie singuri. După ce au plecat înse copiii, li-se făcea — mai ales în timpul mesei — urită viața și le era mare buiefațor cel ce venia să-i vadă și să petreacă cu dânsii un ceas-două, iar după ce Dudușa Smaranda a năcetă a mai veni să-i vadă, le venia, când lui, când ei, să-și ia lumea 'n cap.

Nu doară că dânsa ar fi voit să se plângă ori să-i facă muștrări. Nu cerea nimic și-ar fi fost mulțumită ca el să nu se supere când ea-și dedea silința de a i le face — ca mai 'nainte — toate pe plac, iar pe el tocmai aceasta îl jignia. Din toate purtările lui se 'nvreda că-i vine să zică: „Ce dai năvală?! Lasă-mă 'n pace! N'am nevoie de bumele silințe ale tale!”.

După felul lui de-a vedea lucrurile, nu i se cuvenia femeii să-i ceară bărbatului socotăle despre ceeace el face și se 'njosia bărbatul, care primește dela soția sa și ceeace el însuși n'a cerut dela dânsa.

Nu-i rămânea, cu toate acestea, decât să rabde și să tacă. Om cu trebuinte multe și mari, el ținea la zestrea ei cea mare, deși adese-ori se simțea oarecum rob în casa, sau acoperișul căreia își petrecea viața.

Nu îndrăznia, cu toate acestea, nici el, nici ea, să răsuflă mai ușor când au plecat la copiii lor.

Aveau să facă o călătorie de tot lungă, în timpul căreia rar se nimeria să nu fie numai el singur, și astfel mereu aveau să fie ispițiti a vorbi și despre lucruri mai mult ori mai puțin supărătoare fie pentru el, fie pentru ea.

În călătorie, oamenii nu sunt ceeace ce sunt acasă la ei, și s'au și întâmplat în adevăr lucruri, la care ei nu s'au așteptat.

Avea Cocoana Clotilda pentru copiii săi și — poate încă mai vătos — pentru soțul său mare slăbiciune. O avea înse slăbiciunea fiindcă așa era dânsa făcută și așa fusese îndrumată din timpul copilăriei. Avea deci slăbiciune și pentru părinții, frații, rudele, precum și pentru prietenii ei.

Sositi dar în călătorie la Cernăuți, unde dânsa avea o mătușă și două prietene din timpul petrecut la călugărițele din Lemberg, Coconul Costache a fost nevoit să-i facă pe plac și s'a oprit pe o zi, din care s'au făcut trei.

Au fost primii cu multă dragoste, și 'n timpul acestor trei zile s'a petrecut o schimbare de altminteri foarte firească, pe care Coconul Costache n'ar fi crezut-o cu putință.

Pecând adevă la lași dânsa era socotită de tot drept un fel de codită a soțului său, aici atât pentru mătușă și pentru prietenii ei, cât și pentru toți cernăuțenii, cu care se 'ntâlniau, era el însoțitorul Cocoanei Clotildei, un fel de codită a ei. Chiar și ea însăși se simțea mai presus de ceea ce a fost la lași și fără ca să-și dea seamă își arta altfel capul și altfel vorbia.

Spre marea lui mirare ea nici nu l'a mai întrebat, ci i-a spus, ca lucru definitiv hotărât, că se vor opri la Lemberg, unde dânsa avea alte rude și alte prietene.

„Nu găsești — îi zise el, — că oprindu-ne azi ici, mâne colo, nu numai pierdem mult timp, dar și facem mari cheltuieli?”

Ea se uită lung la el. Se știa destul de bogată pentru că să-și poată permite și asemenea lux.

Apoi — mai 'nainte de a fi plecat de acasă, când umbla pe la moșie, el a 'mprumutat bani de drum. Ori și cât de firească ar fi fost dorința ei de a ști, cu cât s'a 'mprumutat și câte cameto avea să plătească, ea nu se încumeta să pună asemenea întrebări.

„O, Doamne! — îi zise acum, — ard și eu de dorința de a-mi îmbrățișa copiii. Nu pot însă să trec pe lângă oameni inimii mele scumpe, pe care poate că nu voi mai avea 'n viața mea ocaziunea de a-i vedea. Cred că-i 'mprumutat destul pentru ca să ne rămâie și pentru aceasta.”

Coconul Costache era foarte supărat, dar n'a mai zis nimic.

Împrumutase mult, destul pentru ca să-i mai și rămâie, dar tocmai de aceea n'îi dădea mâna să lungească vorba. Se mai temea apoi și ca nu cumva dânsa să-l întrebe, ce-a căutat Ionită pe la moșie.

S'au oprit dar la Lemberg, unde au stat cinci zile întregi, în timpul cărora el nu era boierul de baștină, ci soțul pretutindeni mult iubitei Clotilde și astfel încă mai vătos se simțea numai însoțitor al cucoanei, un fel de adaos al ei.

De simțământul acesta n'a scăpat tot drumul. Mereu îi da brânci gândul, că ea li se plânge tuturor de purtările lui.

La Cracovia, la Viena, la Munich, pretutindeni, pe unde s'au mai oprit în lungul lor drum, în fața lumii femeia era stăpână și ochii tuturor asupra ei se îndreptau, de ale ei dorințe ținea fiecare seamă. El le vedea însă toate cu ochii omului ce 'n fiecare clipă se teme, ca nu cumva să i se pună 'ntrebări, la care nu-i dă mâna să răspundă.

Din clipa, în care cucoana Clotilda a scăpat în toată nevinovăția vorba despre banii 'mprumutați drept cheltuieli de drum, el nu mai scăpa de temerea aceasta.

Nu stia, ce i-a spus Dudușa Smaranda lui Palea despre chivernisirea zestrei, dar el stăpân de simțământul, că mulți bănuiesc, că el își adună din veniturile zestreii avere mare și că mult are să-i rămâie și din ceea ce a 'mprumutat în ajunul călătoriei. De oarece apoi simțământul acesta-l apăsa din ce în ce mai greu, Cucoana Clotilda îi era din ce în ce mai nesuferită — par'că ea ar fi fost vinovată de gândurile urâte ce-și făcea dânsul. Cu desăvârșire nesuferită i s'a făcut ea după ce au sosit, în sfârșit, la Geneva, unde și-au îmbrățișat copiii.

Chiar și dacă n'ar fi adevărat, că e'n natura lucrurilor ca copiii să iubească mai mult pe mama decât pe tatăl lor, era peste putință ca Lucia și frății ei să nu-i iubească muma mai presus de tatăl lor.

Coconul Costache avea mare slăbiciune pentru Lucia, care era trecută acum de treisprezece ani și sufletește dezvoltată mai presus de vârsta ei. Mai știindu-se și resfățată, ea era totodată și 'ndrăzneată, încât nu se sfia deloc să-l arate tatălui său, că nu-l socotește deopotrivă cu muma ei.

„Mi-a 'nstrăinat copiii!” — își zicea dânsul. Adevărul era, că și i-a 'nstrăinat el însuși.

UMORUL MEU

Balada manuscriselor nepublicate

Răsuns la Dolin directorul de revistă literară din Adev. lit. 7/XII.

Suntem manuscrite uitate
Și zacem în fund de sertar
Sperăm c'o să fim publicate
Cu literă mare la ziar
Tot nădăjduind în zadar
Se spulberă bieteile vise.
Reviste într'una apar.
Dar noi rămânem manuscrite!

Cu degete înfrigurate,
În nopți de azur și cleștar,
Am fost pe hârtie fixate
De fineri, cu-avânt literar.
Ei urcă al artei calvar...
Directorul îi lămurise:
Răbdare se cere măcar
Un timp — rămânem manuscrite!

Și acum, cu lacrimi de frate
Ne plângem destinul amar;
Într'unul din noi zace poate
Poeticul mărgăritar.
Dar scoicile — plicuri închise
Vestesc cu un zâmbet bizar
Că noi rămânem manuscrite!

Envoi

Directore, suflet barbar!
De ce ne cufunzi în abise?!
Hai, dă-ne oda! la tipar,
Să nu rămânem manuscrite!

E. MARGHITA

Prea ar fi trebuit să fie tâmpiți copiii pentru ca să nu-și dea seamă, că el e cel ce i-a depărtat de muma lor și să nu simtă, că și acum bucuria lui de a-i revedea e înăbușită de alte simțăminte. Numai cu sfilă, câte-odată chiar cu frică se apropiu dar de dânsul.

Scurtă și duloasă a fost însă și bucuria mumei lor. Lasă că ea nu se bucura decât văzându-l și pe el bucurându-se, dar mumele ca dânsa numai acasă la ele, în cuibul casniciei lor, pot să fie mulțumite și ochii ei se umpleau de lacrimi când se gândia, cum a ajuns să se despartă de copiii ei, iar seara, când nu i-a rămas decât să-i ducă pe copiii la pensionate, aceștia au început și ei să plângă. Ardeau de dorința de a adormi — ca idinioară — sub ochii mumei lor și sub priveghiarea ei și de a lua masă cu părinții lor.

„O, Doamne, — își zicea iar, — de unde pot să știu, dacă voi mai avea ori nu în viața mea, ocaziunea de a sta sub același acoperiș cu ei?”

Ea nu 'ndrăznia să i-o spună aceasta și lui, dar i-o spunea Lucia, care avea firea năvalnică a tatălui său, și nu i-a rămas în cele din urmă Cuconului Costache decât să-și caute o locuință, în care poate să-și adăpostească și copiii în timpul petrecerii sale la Geneva.

Senină nu le era însă nici acum viața și nici nu putea să le fie câtă vreme el era purtat de gânduri, care-l despartău de ai săi.

Nu mai erau nici acum o familie în adevăratul înțeles, ci o muma cu copiii ei și un om răsărit, care temându-se ca nu cumva să se dea prea în curând de gol, se ferea de ai săi și numai de nevoie le grăia pe ici, pe colo câte o vorbă.

Pe Lucia mai ales în timpul mesei tăcerea părinților săi 'năbușia și-o făcea cu atât mai guralivă.

„Dar, — întreba dânsa într'una din zile, — simpatica Dudușa Smaranda ce mai face?”

Era o 'ntrebare făcută din răsfățare, poate chiar în toată nevinovăția.

Cucoana Clotilda tresări însă și rămase cu ochii 'n pământ, iar Cuconul Costache îi venia să se ridice și să plece de la masă: răspuns nu-i dădură fetei nici el, nici ea.

Dânsa era pornită să-i arunce o căutătură, dar nici aceasta n'o erta firea s'o facă.

Dânsul, știind cea-a căutat Ionită pe la moșie și ce înțelegere au luat amândoi, găstă că întrebarea e fără de seamă 'ndrăzneată, dar își stăpâna firea în fața celor doi băieți.

Nu era el omul, care e'n stare s'o mai ducă așa, ba îi părea chiar bine, că i s'a dat ocaziune de a se explica, dar hotărârea și-a mărturisit-o abia după ce au plecat copiii la școală și a rămas singur cu dânsa.

„Aveți, Doamnă, să sfârșim odată, — îi zise el: — așa ca pân'acum nu mai putem s'o ducem înainte. Am răbdat și am tăcut câtă vreme mă grăfal de rău rudelor și prietenilor d-tale: nu pot însă suferi să asmuți copiii mei asupra mea. Cea mai urâtă din toate faptele e să-i despartă pe copii de părinții lor!”

Cucoana Clotilda resuflă odată din greu.

Se bucura și ea-că i se dă ocaziune de a se explica. Decând cu schimbarea pentru ea umitoare, prin care l'a văzut trecut pe Palea, ea era pătrunsă cu desăvârșire de convingerea, că pe bărbat nu are nimeni să se răzeme, și tăcerea soțului său era pentru dânsa un semn nefolos, că el e stăpânit de un gând rău.

„Mă-mi-e, — îi răspunde ea, — și jale grea mă cuprinde văzând zădărnicia silințelor mele de a nu te jigni prin nici una dintre faptele, prin nici una dintre vorbele mele. Mi se oprește mintea'n loc când văd, că și după destul de îndelungata noastră căsnicie tot mai ești în stare să spui că-mi asmuți copiii asupra părintelui lor. Ascultă, omule: ceea ce te turbură nu sunt vorbe rostite de copilă ta, ci ceea ce știi, ceea ce ai de gând să faci, ceea ce ai făcut și ți-e greu să mărturisești!”

Costache Guleș era prea mândru pentru ca s'o poată admite aceasta.

„Nu, doamnă! — grăi dânsul ridicându-și capul. — Eu gânduri, pe care mi-e greu să le mărturisesc, nu pot să am, și faptele mele sunt săvârșite sub ochii tuturor. Nu fac și nu cer dela alții decât ceea ce mi se cuvine și de aceea nu am nimic de ascuns. D-ta, — urmă el stăruitor, — știi tot ceea ce vrei să știi și ești încredințată, că n'ai decât să te duci la Arhiepiscop, care ne-a legat, pentru ca tot el să ne și deslege.”

„Niciodată! — strigă dânsa. — Eu!? — Niciodată! Pe mine numai moartea poate să mă despartă de tatăl copiilor mei! Chiar acum ziseși, că cea mai urâtă dintre toate faptele e să despartă pe copii de părinții săi. — Nu, nu, nu! — Mi se răsvrătește întreaga ființă când mă gândesc, ce s'ar alege de viața sufletească a copiilor mei, dacă, despartăți fie de muma, fie de tatăl lor, ar fi în toată clipa porniți să-și osăndească părinții, care nu i-au iubit în deajuns pentru-ca de dragul lor să trăiască împreună. Dușmani i s'ar face societății, în mijlocul căreia-și petrec viața. — Nu! Aceasta nu e cu putință!”

„Toate fi sunt, doamnă, cu putință celui ce stie să voiască cu tot dinadinsul, — întâmpină Cuconul Costache. Cu fiecare zi ce trece mi se scurtează viața, și n'au copiii mei dreptul de a cere să mă lipsesc de mulțumiri ce firește mi se cuvin. Am așteptat destul, și e pentru mine ceștune de demnitate să-ți spun fără de'mconjur, că mi-e nestrănutată hotărârea de a pune capăt nesuferitei stări, în care ne aflăm, și i-am dat lui Ionită procură să ceară'n numele meu desfacerea căsătoriei noastre.”

Cucoana Clotilda rămase cu capul plecat — în vreme — ce'n urechi li resunau vorbele „ceștune de demnitate”. „I-am dat lui Ionită procură”.

„Nu! — zise iar, — aceasta nu se poate! E o mare nenorocire pentru copii să rămâie orfani, dară chiar mai mult decât nenorocire ar fi soarta ce li s'ar pregăti dacă ar fi despartăți trăindu-le părinții. — Nu se poate!”

În nr. viitor: Ce știa Ciuntuleac.

Întâlnit contact cu „Adevărul literar”

— AMINTIRI —

de I. Petrovici prof. univ.

E mult, amezitor de mult de-atuncea. Eram încă de etatea pajilor și 'mi pare, printr'a patra de liceu. În clasa noastră se aflau vre-o trei „poeti” care cu toate precauțiile luate, erau dacă nu chiar descoperiți, însă de ajuns de bănuți. Motivul pentru care se ascundeau de restul camarazilor, e că atâtă vreme cât nu primiseră o consacrare, ar fi fost luați în răs. Și consacarea nu putea veni decât dintr'o singură parte: tiparul, bine înțeles în coloanele vreunei reviste serioase. Cei trei poezi ai clasei noastre — printre care mă număram și eu — își cunoșteau reciproc păcatele, lăudându-se în față și gelozindu-se pe ascuns. Fiecare se gândea să răzbată în publicistică înaintea celorlalți și pentru a-și spori curajul aveau și câte un confident, dintre acei care nu scrieau dar erau oameni de treabă, — categoria confidentilor fiind — pare-se — tot așa de necesară la poezie ca și 'n dragoste.

* * *

Printre revistele literare de care aveam cunoștință era și „Adevărul literar”, — în prima lui serie. Ne părea o publicație mai puțin pretentioasă ca altele, dar cu destulă autoritate pentru ca odată admis în coloanele lui, să-ți dea dreptul să privești de sus atât pe-acei care nu putuseră pătrunde, cât și pe-acei care nici n'ar fi cercat. Nu știu cum, într'o zi, stând la taifas cu toții — cei trei și confidentii noștri — ne-am hotărât, foarte emoționați, să trimitem câte-o bucată „Adevărului literar”. Vom iscăli cu pseudonime, pentru ca să nu rămânem descoperiți în caz de refuz, — fiindcă poșta redacției, unde se răspundea autorilor respinși, era citită cu religiozitate chiar și de acei care nu citeau altă coloană. Nu mai știu ce pseudonime și-au fâurit ceilalți; eu mi-am ales un nume care de mult mi plăcuse ca sonoritate: Sorin. Cât despre bucițele pe care aveam să le trimitem, printr'un fel de talnică solidaritate, ne-am fixat cu toții să fie un pastel.

Pe mine mă impresionase de mult și 'n rânduri repetate o privește a naturii, atunci când mă deștepta clopotul la internet, mai înainte de-a se crăpa de ziua: Apusul de lună. Prin largile ferestre ale dormitorului care dădeau spre grădini, se revărsau razele încă puternice ale astrului nopții, dându-ți totuși senzația că strălucirea lor este amenințată, de-o putere încă nevătăată, dar totuși semnalată printr'o clătinare specială a copacilor, prin ecouri misterioase, în sfârșit, printr'o sumă de imponderabile care-ți spun că dominația nopții se duce...

Nici mai mult, nici mai puțin decât această impresie subtilă, greu de rostit în cuvinte clare, mi-am propus s'o redau în pastelul acela, cu care îndrăzneam să încerc portile publicității. Imi amintesc și acum o strofă, singura care a scăpat din inecul uitării, care a scufundat pe vecie restul pastelului. Probabil că am reținut-o, din pricină că fusesem mai mulțumit de dânsa și acolo imi pusesem poate temeiul nădejilor:

Printre plozi, un fremăt dulce
Fosne încetisor,
Și pe aripile sale
Duce somnul călător...

(Salvată de uitare, strofa a putut avea norocul care i-a lipsit atunci: Să fie cândva tipărită în „Adevărul literar”).

Dintre cei trei favoriți ai muzelor, era unul mai dibaci ca toți în meșteșugul formei. Acesta a și dat pastelului său, forma sonetului, — la care noi ceilalți nu ne-am fi încumetat.

În sfârșit, după ce ni le-am citit unul altuia, și ne-am pronunțat diatribice cu privire la bucițele străine, rămânând foarte modeste față de a noastră proprie, le-am pus, într'o zi de mare fierbere, implicuri și expediat „Adevărului literar”.

Săptămăna următoare am trăit viața încordată a așteptărilor. Cu cât se apropia ziua udecății, cu atât ne făceam mai mitici, sgârbindu-ne într'un colț al pupitrelor. În sfârșit iată și dimineața în care apărea „Adevărul literar”. Unul din confidentii a dat fuga la chioscul cu ziare, care era chiar în vecinătatea internetului. În timpul acesta autorii, ne ascuseserăm în fundul grădinii, pentru a ne izola de restul clasei și poate pentru a mări spațiul pe care avea să-l parcurgă purtătorul verdictului.

Dar iată-l că apare la o cotitură a parcului. Nare figura fericită și nu agită triumfător ziarul, ba îl ține lăsat în jos, ca într'un alaiu funebru. Am înțeles îndată dezastrul, rămânând numai să-i cunoaștem proporțiile. — Nu se publicase absolut nici una din poeziile trimise. Cu inima deplasată de teamă, cântăm poșta redacției, unde adese ori citisem ironii necrutătoare la adresa poezilor refuzate.

La poșta redacției situația se prezenta jalnic. Unula — sonetistului — i se răspundea: „Sonetul d-voastră prea este apă goală”. Altuia: „fără valoare!”, iar lui Sorin, a-dică mie, nu i se răspundea absolut nimic.

Tovarășii mei de muze, apăsăți de cruzimea răspunsului, nu-și explicau cum cu scăpasem de calificare. Atunci de-odată li se năzări ideea că i-as fi tras pe sfoară, că a-dică nu mă iscălessem „Sorin”, așa după cum le spuseseam. Cercetând toate răspunsurile de la poșta redacției, am dat și de următorul: „D-lui Jack: te rugăm să mai înveți gramatică”. Atunci în cor cu toții imi strigară: „Tu ești Jack! nu-i adevărat c'ai iscălit Sorin!”

Au urmat din parte-mi tot felul de jurăminte. De geaba, ei nu mai sfârșeau cu apelativul: Jack, Jack!... ceiaze mă făcea să sânger de ciudă, știind învinuirea absolut nedreaptă și credința lor complet nefundată.

Esit din tătăni de furie i-am somat să înceteze. Coru continua și mai aprig: Jack, Jack!...

Atunci confidentul meu — singurul care văzuse cu ochii că iscălessem Sorin în scrisoare — interveni și dânsul: — Măi băieți, pe ochii și pe norocul meu c'a iscălit Sorin. Eu am văzut când a închis plicul.

— Ar fi avut răspuns la poșta redacției!

— Măi băieți dacă am văzut eu...

— Nu-i adevărat!... strigă cu rânjet ceata atătată. —

e Jack!

Confidentul meu avea o reductabilă mușchiulatură, așa că replica lui a fost următoarea:

— Vă iau la palme dacă nu sfârșiți.

— Si tu ce treabă ai?... răspunde unul mai coltos.

— Când eu mă jur pe ochii mei, trebuie să mă credeți, că altfel voi la dracul!

Amenințarea i-a risipit ca potirmichele, și pe urmă nu mi s'a mai spus Jack niciodată.

„Eram poate prea fraged ca să formulez de-atunci morala acestui eclatant exemplu: că dreptul nesprînjnit pe forță, nu face două parole...”